

Raadsvoorstel

Onderwerp	Begroting Afeer 2022
Datum beeldvormende raadsbijeenkomst	14 juni 2021, voortgezet op 15 juni 2021
Datum raadsvergadering	21 juni 2021
Zaaknummer	44585-2021:470727
Steller	Andries Weistra
Portefeuillehouder(s)	Erich Wünker
Medeverantwoordelijke(n)	n.v.t.

Eerdere besluitvorming en/of vastgesteld beleid	Begroting Afeer 2021
Voorgesteld raadsbesluit	De raad besluit: 1. De voorlopige begroting 2022 van de GR Afeer voor kennisgeving aan te nemen. 2. De financiële consequenties te verwerken in de gemeentelijke begroting van 2022 en de daarbij behorende meerjarenraming 2023-2024-2025. 3. Een zienswijze over de begroting af te geven waarbij het bestuur van Afeer wordt opgeroepen een bezuiniging van 4% op de bedrijfsvoering te realiseren en een benchmark door een externe deskundige uit te laten voeren naar de kostenontwikkeling en de omvang van de ambtelijke organisatie.
Samenvatting	Het Dagelijks Bestuur van Afeer heeft in haar vergadering van 19 mei jl. de conceptbegroting 2022 vastgesteld. De conceptbegroting van Afeer die nu voor ligt valt voor de gemeente Oldambt negatiever uit dan begroot. De beoogde groei van de netto toegevoegde waarde kan niet gerealiseerd worden. De bijdrage van de gemeente Oldambt bedraagt voor 2022 € 18.272.000,-. Dat is € 248.000,- hoger dan we hebben begroot. Voor 2022 zijn door het Dagelijks Bestuur van Afeer beheersmaatregelen genomen om een extra gemeentelijke bijdrage zoveel als mogelijk te beperken. Ondanks deze maatregelen bedraagt de extra bijdrage alsnog € 248.000.

	Omdat Afeer geen eigen weerstandsvermogen vormt, liggen er een aantal risico's opgesloten in de begroting van Afeer. Deze risico's worden in dit voorstel behandeld. Gelet op de bijstelling van de netto toegevoegde waarde en de daarmee samenhangende verhoging van de gemeentelijke bijdrage voor 2022 wordt u voorgesteld een zienswijze in te dienen op de begroting.
Bijlage(n)	1. Begroting Afeer 2022 2. Oplegger besluit DB begroting Afeer 2022
AVG	n.v.t.

TOELICHTING

Inleiding

In de vergadering van 19 mei 2021 heeft het Dagelijks Bestuur (DB) van Afeer de conceptbegroting 2022 vastgesteld. De begroting dient conform de Wet op de gemeenschappelijke regeling (Wgr) ter inzage te worden voorgelegd aan de gemeenteraad. Iedere afzonderlijke raad heeft daarbij de mogelijkheid om op grond van art. 35 Wgr een zienswijze kenbaar te maken aan het Dagelijks Bestuur van Afeer. Verderop in dit voorstel stellen wij u voor een zienswijze over de ontwerpbegroting naar voren te brengen. Het ligt in de planning dat het Algemeen Bestuur van Afeer in haar vergadering van 8 juli 2021 de conceptbegroting 2022 plus eventuele zienswijzen vaststelt.

Motivatie

Afeer is op 1 juli 2018 gestart als het nieuwe leerwerkbedrijf en zij voert voor de gemeenten Pekela, Westerwolde en Oldambt een drietal taken uit, namelijk de uitvoering van de Wsw, de re-integratie voor werkzoekenden (vanaf trede 3) die een beroep doen op de Participatiewet en de uitvoering van het 'nieuw beschut' werken. Hieraan ten grondslag ligt het document "Met vereende kracht doorpakken/ Werk in Uitvoering 2018 – 2023". Naast de missie en visie van Afeer zijn hierin ook de ambities van Afeer weergegeven. Eén van die ambities is vertaald in een jaarlijks stijgende netto toegevoegde waarde (omzet minus aan de omzet gerelateerde kosten).

dalende netto toegevoegde waarde

In de vastgestelde begrotingen van 2019, 2020 en 2021 is deze ambitie onverkort opgenomen. Zo werd in de begroting van zowel 2020 als 2021 voor het jaar 2022 uitgegaan van een te realiseren netto toegevoegde waarde van € 9.082.000 en met een stijging naar € 9.232.000 voor 2023. De werkelijkheid geeft nu een ander beeld. De concept jaarrekening 2020 laat een totale netto toegevoegde waarde zien van € 6.687.000, begroot was € 7.903.000. In 2019 kwam de netto toegevoegde waarde uit op € 6.758.000 (begroot € 7.940.000). De beoogde jaarlijkse groei van de netto toegevoegde waarde is derhalve niet gerealiseerd en een verwachte groei voor de komende jaren is niet realistisch.

Gezien bovenstaande ontwikkeling heeft het DB besloten de doelstelling rondom de netto toegevoegde waarde naar beneden toe bij te stellen. Dit had een flink nadelig effect op de begroting en de meerjarenraming. Daarom heeft het DB besloten kosten besparende maatregelen te treffen waardoor de conceptbegroting 2022 minder negatief uitpakt dan in eerste instantie was berekend. Deze maatregelen zijn beschreven in de bijlage 'Oplegger besluit DB begroting Afeer 2022'.

In 2020 heeft de focus sterk gelegen op de gevolgen (en de bijbehorende beheersmaatregelen) van de coronacrisis die werd gezien als de oorzaak van het negatieve resultaat over 2020. Op grond van de begroting 2022 en het bijbehorende meerjarenperspectief ontstaat nu een ander beeld en is duidelijk geworden dat het niet realiseren van de beoogde ambities rondom de netto toegevoegde waarde een hele belangrijke oorzaak is van de negatieve bijstelling van de begroting 2022.

De daling van het aantal sw-medewerkers is per 2015 ingezet. Bij een gelijkblijvende netto toegevoegde waarde per sw-medewerker zou dat betekenen dat de totale netto toegevoegde gaat dalen. Echter is de netto toegevoegde waarde per sw-medewerker bij Afeer in de laatste jaren toegenomen. In 2020 bedroeg de netto toegevoegde waarde € 736 per maand per sw-medewerker en de prognose van Afeer is dat dit in 2022 stijgt dit naar € 966 per maand per sw-medewerker. Het meest recente landelijke cijfer, het gemiddelde van alle sw-bedrijven, komt uit op € 891 (bron: Wsw thermometer 2018).

aanpassing 2022

Het lijkt niet realistisch om door te gaan met de verwachte groei van de netto toegevoegde waarde. De netto toegevoegde waarde per sw-medewerker zou dan tot een onverantwoord hoog niveau moeten stijgen (*er zit een plafond aan de mogelijkheden van de sw-medewerkers*) en het is voorts niet de verwachting dat de (lokale) markt zoveel extra opdrachten kan leveren. Daarom is er door Afeer voor gekozen om de netto toegevoegde waarde nu aan te gaan passen voor 2022 en daarbij aan te sluiten bij de doelstelling van 2021, namelijk € 7.600.000. Hiermee wordt dan ook gemotiveerd afgeweken van de destijds afgegeven meerjarenramingen. Afeer wil deze doelstelling bereiken met een continuering en uitbreiding van de ingezette mechanisatie van productielijnen.

meerjarenraming 2022 – 2025

De conceptbegroting 2022 die nu voor ligt valt voor de drie Afeer gemeenten negatiever uit dan we hebben begroot. Er is hierbij een 2-tal factoren van invloed, namelijk de ontwikkeling van de netto toegevoegde waarde en de kostenontwikkeling. De bijdrage van de gemeente Oldambt bedraagt voor 2022 € 18.272.000,- en is daarmee € 248.000,- hoger dan begroot. De bijdragen zijn gebaseerd op grond van de verdeelsleutels die in 2019 voor de bestuursperiode van vier jaar zijn vastgesteld (aanpassing van de GR). Dit wordt in onderstaande tabel cijfermatig toegelicht.

(bedragen x € 1.000,-)

	percentage	2022	2023	2024	2025
Gemeente Oldambt	64,91%	18.272	17.536	17.161	16.596
Gemeente Pekela	22,73%	6.398	6.141	6.009	5.811
Gemeente Westerwolde	12,36%	3.479	3.339	3.268	3.160
Totaal	100,0%	28.149	27.016	26.438	25.567

In onderstaande tabel zijn de cijfers uit de meerjarenbegroting van Afeer en ter vergelijking de huidige cijfers van de gemeentelijke meerjarenbegroting (op basis begroting 2021 Afeer) weergegeven. Hieruit blijkt de extra bijdrage van € 248.000 voor 2022.

Meerjarenraming Afeer (bedragen x € 1.000).

	<u>2022</u>	<u>2023</u>	<u>2024</u>	<u>2025</u>
Begroting Afeer	18.272	17.536	17.161	16.596
Gemeentelijke begroting	<u>18.024</u>	<u>17.536</u>	<u>17.161</u>	<u>16.596</u>
Verschil	248	0	0	0

Ondanks de genomen beheersmaatregelen is onze bedrage aan Afeer in 2022 € 248.000 hoger dan we hebben begroot. Voor 2023 en 2024 en 2025 blijft de bijdrage vooralsnog gelijk.

risico's

Afeer vormt in principe geen eigen weerstandsvermogen. Het weerstandsvermogen van Afeer wordt gevormd door het weerstandsvermogen van de afzonderlijke aan de gemeenschappelijke regeling deelnemende gemeenten. Een eventueel nadelig saldo dient, conform de gemeenschappelijke regeling, door de deelnemende gemeenten bijgedragen te worden. Dit brengt een aantal risico's met zich mee:

1. Het nagenoeg niet aanwezig zijn van eigen vermogen, betekent dat er binnen Afeer geen ruimte is voor het opvangen van financiële tegenvallers. Het risico voor Oldambt bedraagt 64,91% bij eventuele tekorten.
2. Afeer heeft opnieuw een vrijstellingsverzoek bij de Belastingdienst ingediend met een beroep op het 'vrijstellingsartikel' in de Wet op de vennootschapsbelasting (Vpb), het zogenoemde 90%-criterium. Met betrekking tot de vrijstelling op basis van het 90%- criterium is nog geen uitspraak ontvangen over een meerjarige vrijstelling voor Afeer. Of er wederom vrijstelling wordt verkregen is op dit moment niet bekend.

In deze begroting is uitgegaan van voortzetting van de vrijstelling en daardoor is er geen schuldpositie Vpb opgenomen. Mocht Afeer geen vrijstelling worden verleend, dan is dit van directe invloed op de voorliggende begroting. Vrijstelling is tot dusverre echter ieder jaar verleend.

3. Afeer slaagt er nog steeds in voldoende opdrachten binnen te halen, echter door het afnemende personeelsbestand bestaat het risico dat opdrachten terug gegeven moeten worden omdat Afeer in die zin niet kan leveren. Het risico bestaat dat hierdoor begrote opbrengsten en netto toegevoegde waarde mogelijk niet kunnen worden gehaald. Bij het opstellen van de begroting 2022 is duidelijk geworden dat Afeer de doelstellingen rondom de netto toegevoegde waarde niet heeft behaald. Het risico bestaat dat ook de bijgestelde doelstelling niet wordt behaald, daarom is het van wezenlijk belang dat Afeer ombuigingen realiseert om de kostenkant naar beneden te brengen.
4. De coronacrisis: medio 2021 is de Coronacrisis nog steeds gaande. Het is nog niet duidelijk of over het jaar 2021 extra compensatiemiddelen van het Rijk beschikbaar zullen worden gesteld. Er is dus nog niet in te schatten welk effect dit gaat hebben op de exploitatie van Afeer voor 2021 en verdere jaren. Dit heeft consequenties voor de te verwachten opbrengsten. In de begroting 2022 is verder geen rekening gehouden met de gevolgen van de Coronacrisis.
5. Beschut Werken: Positief is de ontwikkeling dat gemeenten het quotum voor nieuw Beschut werk halen en dat veel van deze mensen een goede beschutte werkplek bij Afeer vinden. Minder positief is het feit dat er door het Rijk op de vergoedingen voor nieuw Beschut werk gekort wordt. De financieringssystematiek van Beschut Werken is daarom een risico, de landelijke taakstelling zal steeds verder toenemen en de rijksinkomsten zijn onvoldoende om de kosten te dekken.
6. Er zijn maatregelen genomen om de gemeentelijke bijdragen in 2022 naar beneden toe bij te stellen, als verwoord in de bijlage 'Oplegger besluit DB begroting Afeer 2022'. Het nemen van deze maatregelen heeft als risico, dat wanneer we als gemeenten door het rijk onvoldoende gecompenseerd worden voor de nog vast te stellen cao 'Aan de slag' we deze kosten uit de algemene middelen moeten bijdragen aan Afeer. Ditzelfde geldt voor de rijkscompensatie van de cao-lonen van SW-medewerkers.

kostenreductieprogramma

Afeer heeft een start gemaakt het kostenreductieprogramma voor het jaar 2021 en 2022, waarbij zij aangeeft dat 5% van de kosten beïnvloedbaar is. De uitvoering van dit programma heeft Afeer beschreven in de algemene en financiële beleidskaders. Deze is op 14 april jl. samen met de concept jaarrekening aan de Raad gestuurd. In de begroting 2022 heeft Afeer deze kostenreductie al verwerkt zodat dit geen extra 'bezuiniging' oplevert op de gemeentelijke bijdragen vanaf 2022.

bezuiniging GR'en

Wij vragen alle GR'en een bezuiniging van 4% op de bedrijfsvoering te realiseren. Als gemeente zijn we genooddaakt om binnen onze organisatie flinke bezuinigingen door te voeren. In het verlengde daarvan is het redelijk om daarbij ook Afeer op te roepen een bezuiniging van 4% op de bedrijfsvoering te realiseren.

beheersing kosten en de omvang van het ambtelijk apparaat

De ontwikkelingen rondom de gestelde ambities en resultaten met betrekking tot de netto toegevoegde waarde, vormen een flink financieel risico voor de drie Afeer-gemeenten. De beheersmaatregelen die inmiddels zijn ingezet voorkomen niet dat de bijdrage aan Afeer in 2022 met € 248.000 toeneemt. Doordat het aantal SW-werknemers sneller afneemt dan verwacht heeft dit ook zijn weerslag op de netto toegevoegde waarde. Het is urgent dat Afeer (aanvullende) maatregelen treft om kosten te besparen en het bedrijf 'passend' te houden bij (de afname van) haar doelgroep. Tegelijkertijd willen we ervoor waken dat er maatregelen worden genomen die Afeer schaden in haar ontwikkeling als leerwerkbedrijf. Een benchmark uitgevoerd door een externe deskundige is een eerste stap om gezamenlijk meer inzicht te krijgen in de ontwikkeling van kosten en de omvang van de ambtelijke organisatie met daarbij uitgangspunten voor verdere kostenreductie. Deze objectieve, deskundige beoordeling kan gebruikt worden voor de al genomen en nog te nemen beheersmaatregelen.

zienswijze

Gelet op bovenstaande risico's en de noodzaak om tot kostenreductie te komen wordt u voorgesteld een zienswijze over de begroting af te geven waarbij het bestuur van Afeer wordt opgeroepen een bezuiniging van 4% op de bedrijfsvoering te realiseren en een benchmark (kostenontwikkeling en omvang ambtelijke organisatie) uit te laten voeren door een externe deskundige.

Betrokkenheid (externe) partners

Niet van toepassing

Consequenties

De meerjarenraming van de (voorlopige) begroting 2022 Afeer komt voor 2022 niet overeen met de meerjarenraming in onze begroting. Het verschil zal worden verwerkt bij de begroting 2022.

Vervolg

Na behandeling in de raad van 21 juni wordt het bestuur van Afeer schriftelijk geïnformeerd. Het ligt in de planning dat het Algemeen Bestuur in haar vergadering van 8 juli 2021 de conceptbegroting 2022 met zienswijzen vaststelt.

Winschoten, 25 mei 2021

Burgemeester en wethouders van de gemeente Oldambt,

Berlinda Aukema
Secretaris

Cora-Yfke Sikkema
Burgemeester

Raadsbesluit

De raad van de gemeente Oldambt,

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 25 mei 2021

Besluit

1. De voorlopige begroting 2022 van de GR Afeer voor kennisgeving aan te nemen.
2. De financiële consequenties te verwerken in de gemeentelijke begroting van 2022 en de daarbij behorende meerjarenraming 2023-2024-2025.
3. Een zienswijze over de begroting af te geven waarbij het bestuur van Afeer wordt opgeroepen een bezuiniging van 4% op de bedrijfsvoering te realiseren en een benchmark door een externe deskundige uit te laten voeren naar de kostenontwikkeling en de omvang van de ambtelijke organisatie

Winschoten, 21 juni 2021

De raad van de gemeente Oldambt,

Jelte van der Meer
Griffier

Cora-Yfke Sikkema
Voorzitter

Datum raadsvergadering
21 juni 2021

Onderwerp
Begroting Afeer 2020

Agendapunt

Zaaknummer
44585-2021:470727

